

Ved Arnen

Nom, syng nu med om Jesus!

Nom, syng nu med om Jesus. Stem ret af Hjertet i, Nom, syng nu med om Jesus, der gør en Synder fri, hans Sjæl sig rigest fryder, naar gennem Engles Sang en Synderroft genlyder fra Jord med Frelsens Klang.

Nom, syng nu med om Jesus, som helt vor Nød forstod, saa synger vi om Jesus, fuldprøvet, færd og god. Hver Synder, som ham søgte om Lægedom, blev fund, og hvidemid han røgte os vil til sidste Stund.

Vi syng om Jesus, som led os Korsets Død. Vi syng om Jesus, som Gravens Segl opbrød. Om Hjender mod os ledt, vi stoler paa hans Pagt, som i en Krubbe hviled' og har nu Himlens Magt.

Vad os befrugte Jesus, mens vi har Vandingskaar; da synger vi om Jesus, naar Videns Rødd os naar. Hvo ham paa Jord bekendt, befendes hist af ham, og Helgens Hjerte vender af Pris til ham, Guds Lam.

Efter Engell i „Ar. Ftbl.“

Norges Nomader.

Fjeldlapperne eller Fjeldfinnerne.

I det sidste halv Aar har der gentagne Gange været henpeget paa de Vanstelligheder, som Lappepergemaalene beredte i det nordligste Norge, idet det gjaldt om for Søverrig at bevare Retten til Sommergræsning for Nomadernes Renhjørde i Norge. Nu for nylig forløb det, at Sørgmaalet var bleven yderligere vanstelligt derved, at en uhyre Mængde Lamten i denne Vinter var søgt over paa norsk Omraade fordi Vinterbeiterne i Søverrig ikke strakte til.

Dette er ikke stet i mange, mange Aar. Sagen er i Almindelighed den, at Lappen eller som han egentlig i Norge benævnes „Finnen“ — siden Krilids Tid har opholdt sig i det nordligste Norge og Søverrig, endog før Nordmandene naaede saa langt mod Nord; men først i de senere Arhundreder har de bredt sig mod Syd helt ned til den 62. Breddegrad.

I gamle Dage drev disse Urtindvoanere i Skandinavien nordligste Del vistnok stet ikke Renavl; men ernærede sig af Jagt og Fiskeri; ja, man mener, at det er Nordmænd, der har lært dem den Kunst at læmme og udnytte Renen. Nu er der kun saa virkelige Nomader eller Fjeldfinner — i hele Norge nemlig ca. 1500 — da de allerfleste Finner eller Lapper er Sølapper eller i alle Tilfælde fastboende (i alt godt 20,000).

Til de 1500 Fjeldfinner, som er spredte mest i Finnmarken, men enkeltevis ogsaa helt ned til Østerdalen, kommer nu det midtertidlige Kontingent fra Søverrig, som aarligt i Sommeren plejer at komme drivende fra Fjeldvidderne ned mod Kysten med deres store Hjørde. Om Vinteren søger Renene deres Føde, hvor den saakaldte Renmose, en grøn Labart, som dækker Overfladen, i Fjeldvidderne paa mange Steder. Den er frisk og blød under Sneen; men naar Sommeren kommer med Sol og Varme, bliver Renmosen tør, da tyr Renen til frisk Græs, og da søger den ned i de behøvede Dale mod Kysten. Lapperne maa følge med sit egenfindige Sundbør og paa denne Maade sker Vandringerne fra Søverrig ind i Norge til Ishavskysten. Her leder Renhjørderne med deres Hjørde Sommeren igennem — stundom paa Sømaaer, hvortil Høllkene strømmer over; men i Reglen nær behøvede Gane, hvor Dyrene gør meget Fortrød paa Bøndernes Gnemærker.

Det nytter ikke at spørge, hvem der har Ret her eller der, eller hvem der fra første Ærd af har været Herre i disse Egne. Kampen for Tilvæ-

rellen har medført, at begge Racer endnu mødes som Konkurrenter sammen i den for Arhundreder siden. Og hvad der er det mærkeligste for vor Tid: Den fastboende Agerdyrker, Kvægavlsløber og Fisker har endnu ikke kunnet faa Haas paa Nomaderne.

Selve Finnerne (det er: Lapperne) er saa langt fra et uddøende Folk, at det tværtimod formerer sig stærkt og tiltager i Antal. For en 60 Aar siden var der i Norge 14,000 Finner, nu er der hen imod det dobbelte (1891 — 21,000).

Den primitive Naturtilstand har altsaa endnu sin Kraft og — Eksistensberettigelse, heldigvis.

Naar Søfærten kommer, drager Finnerne igen tilbage til Fjeldvidderne hinsides Grænsen, for at tilbringe Vinteren i Birkeboerne, hvor der er lunt og godt, hvor der er Brandfæl, og Føde til Dyrene under Sneen. En Ulykke bliver det, om der ikke falder videre Sne, saa Renmosen kun bliver overtrukket med en Iskorpe; thi saa kan Renene ikke strabe den bort, og de kan ingen Føde faa. De søger da bort for sig selv, og paa denne Maade kan de en fjælden Gang om Vinteren vise sig hinsides Grænsen — saaledes som i Aar.

Dette er selvfølgelig noget, som Bønderne i Norge ikke synes om, og da der kun er gammel Hævd paa Sommergræsning, kæmper de med Hæder og Hødder for at blive de fremmede fvit — i det mindste dag om Vinteren.

Vor Tid viser for Norges Vedkommende det kulturelle Fænomen, at Nomadene, som jo, efter hvad de fleste mener, stulde repræsentere et lavere Kulturhandpunkt, end det de fastboende Agerdyrkere og kvægavlsløberende Nordmænd repræsenterer — udbreder sig fra Nord mod Syd i stadig Kamp med det fastboende Folk og paa dets Beføstning. Det drejer sig ganske vist ikke om mange Individer, men allevegne spiller de en Rolle, efterdem de svenske Lapper og saa som ontalt, navnlig om Sommeren, optræder i Norge og da der til hver Nomadefamilie forlanges mindst 200 a 300 Ren, vil man fortsaa, at det lidt drejer sig om mange Tusinde af disse Dyr, som slipper løs i de Egne, hvor der er Føde at hente. Da disse Egne som oftest nu falder sammen med de Egne, hvor Nordmændene har Græsning for deres eget Kvæg, kan det ikke undgaaes, at der kommer Stridigheder. Saa maa Lappefogederne til at dømme; derpaa gaar der en lille Tid i Færd og saa begynder Brølet paany.

Lapper og Nordmand foragter hinanden — der er udbraget Racehøjmod til Stede hos dem begge, skønt de dog mange Steder lever ret vel sammen. Lappen raaber højt op om den Uretfærdighed, der begraas mod ham derved, at hans Omraade indskrænkes af Kbhvægere, Søtere, c.s.v. Har hans Forsædere ikke fra Krilids Tid haft Ret til at færdes her paa Fjeldvidderne? Er det ikke en Uretfærdighed, at han nu snart ikke maa være noget Steds med sine Dyr? — Men han glemmer stundom, at det først er hans Far, Farfar, maaske Oldefar, som tom ned og tiltænde sig denne Ret.

Lappens Gutmælske er ikke altid god, det samme gælder isørigt de norske Bønders — disse „rige, men dumme“ Bønder, som Lapperne siger.

Forholdet er isørigt naturligt dette, at i det nordlige Søverrig og Norge — hvor Finner (Lapper) har været før Nordmændene — har de ikke blot en moralisk, men ogsaa en juridisk anerkendt Ret til at foretage disse Vandringer over Grænsen og tilbage. Længere ind paa i Nordhjemms Stift og i Gnen ved Røraas, hvor der næppe var Lapper for ca. 300 Aar siden, har de svenske Lapper ingen Ret til at gaa over Grænsen, og de norske Fjeldlapper har egentlig kun Ret til at være i Nærheden af Søterne i Sommeren, men ikke om Vinteren, men dette respekterer de ikke mere, og hvor skal man drive dem hen? Allsaa tilsvinger de sig Retten til Rensbeade for Sommer og Vinter lige for Rasen af Bønderne og nær dets Søtere.

Naar Søfærtiden er til Ende, og Søterne slaar øde og tomme til næste Aar, bliver Lapperne ofte en Tid i Gnen, hvor de har deres faste Koter eller Hytter af lignende

Form og Art som Telte med Røghul i Toppen. Ved Juletid flytter de maaske ned til Fjeldhøjen og lader Renen græsse der; men ved Forsærtid er de tilbage paa Fjeldene ved Søterne, og naar Bønderne kommer drivende med deres Kvæg, begynder Kæmperiet paany.

Jernbaner, Grubeanlæg, Luftbaner til disse og lignende Anlæg trykker nu Lappens Vej. Damplosten hores fra hans Kote; men han holder ud — passer sine Rener — og tager den Fordel, han kan af den nye Tid ved at sælge Kød til Engens Folk. Ja, han sender selv pr. Bane Rensd til Christiania — benytter personlig Banen af og til, sætter sig og tilbage. Længere ind paa sine Penge i en Sparekasse i Stedet for som i gamle Dage at grave de blanke Søldalere ned i Jorden eller gemme dem i Stensdyngler. Han besitter sig saalunde paa at benytte alle Jordelene ved Nutidens forandrede Liv, uden i væsentlig Grad at lade sig indskrænke i sit Nomademaade — det han endog af og til ved at uddrive ved at flyde Væskerne mod Syd.

Som berørt, er det dog kun saa Lapper, der saaledes forstaaet at have Stillingen. I Røraasegnen er der 3 Lappegrupper med 3—4000 Rener; men helt ned til Søterdalen, Røders, Hallingdal og Østerdalen (Tolen), findes der enkelte Fjeldlapper. Alle disse — der i Antal dog ikke naar op over nogle Hundrede, — er Udbødere. De lappiske Urtindvoanere boede næppe Syd for den 64. Breddegrad.

Men hvorom alting er — det er mærkeligt i vore Dage at se en Nomadeflamme udbrede sig til Gæne, hvor „Kulturen“ har gammelt Sæde.

Storm og Stille.

Matth. 14, 22—33.

Fra Fortællingen om Jesus og hans Disciple i Nød paa Søen har vi Lov og Grund til at danne Slutninger om Forholdet mellem Jesus og hans Disciple i al Nød.

Det minder os om Menestenes forfærdelige Forhold til Livets stærke Nød, Synderens med Samvittighedens Angst i Sjælens Mørke. Nogle tror, at de er i Færd med at synke og gaa til Grunde for deres Synders Skyld, men de er det ikke. Dette er de ærligt anfægtede Sjæle, som not bliver hjulne i sin Tid. Her er Hjælpen. Thi hvor Synden er bleven overflødig, der er Naaden end overskødige efter Apostlens Ord.

Der næst er der dem, som virkelig er i Færd med at gaa til Grunde, men ikke vil tro det. Dette er Daarterne, som mener, at der er ingen Fare, naar de holder for deres Sjæle, saa de ikke ser den.

Endelig er der dem, som virkelig er ved at gaa til Grunde, og som tror det med Øghen. De har følt Grundens fugte under deres Fødder. De har erfaret Tomheden og Forsængeligheden i alt jordisk. De har set, hvorledes alt jordisk stifter og ligger som den farberigt fraaltende Vokse. Og saa ghyer de. Med Ret. Thi til denne stræbelige Vokse har de fat deres Haab. De ghyer, naar de ser ned i den mørke Afgrund, hvori den ene efter den anden af deres Kreds forsvinder uden at vende tilbage for at løse Dybbets Gaade for dem.

Men her stilles Vejene. Nogle forsvinder og forsvinder i Stille. En Smule Opium eller Morfin er nok til at glide saa sagtelig og mildt over i det, de kalder det store Livsfølelse, det store Alt eller det store Intet.

Saadanne har i vore Dage fornødet Stoikerens Lære: Afiver Livet dig uuholdeligt, saa forlad det. Det er Høfsaa naturligt, som at man forlader et Værelse, der er fuldt af Røg.

Eller de gaar omkring til deres Dødsdag med Hjertet, hvis Strengere er bruffne hvis Bløde er blafret Smerte, hvis Haab er Tilintetgjærelse, og hvis Naas er, at Vorherre ikke i sin Tid lagde en Torpedo under deres Ben.

Andre gør som Apostlen Peter, da han sank. Han raabte: Herre, fress mia! De gør det samme og bliver fressle.

Stille! — Herren hjælper dem, som vaalder ham i sin Nød. Disciple paa Søen var bedre beskyt-

tede, end de selv vidste. Jesus bad for dem. Paa et Bjerg ved Søen tilbragte han Dagen og en Del af Natten i Bøn, vistnok mindre for sig selv end for dem. Deri var der Hjalp for dem, deri er der Hjalp for os i vor Nød.

Han beder for sine. Og der er nok flere i Himlen, som beder for os. Deri er der stor Hjalp; men dette er den usynlige Hjalp, som vi maa nøje os med at tro paa.

Men den synlige Hjalp udsætter han stundom og til Dels læge, i det mindste som det synes os. Han lod Disciple vente længe, kæmpe hele Natten i Storm og Mørke. Han kom i den sjette Nattevagt, o: mellem Klotten tre og fets Morgen.

Man plejer at sige, at Gud prøver os i Nøden. Og det er sandt! Men det er ingenlunde nok at sige dette. I Nøden skal det ikke blot vise sig, hvad vi duer til; men ved Nøden, gennem Kampen med Livsførelsen kommer vi til at due til noget. St. Peter var maaske ikke bleven i Stand til at gaa paa Søen, hvis hans Tillid til Herren ikke var bleven faast i Nøden.

Derfor: Lad os være beredte paa Muligheden af bitter Modgang, tungt Kors, men aldrig tvivle om Hjælpen.

(Efter Dr. A. Arøgh-Tønning.)

Stjernen.

Uf Charles Dicens.

Der var engang en lille Dreng, der strejfedes meget om og altid havde Lanterne med sig. Han havde en lille Søster, som stadig ledsagede ham, og disse to plejede at undre sig, saa lang Dagen var.

De undrede sig over Blomsternes Stenhed, de undrede sig over den høje, blaa Himmel, de undrede sig over det dybe, klare Vand, og de undrede sig over Guds Godhed og Magt, der havde skabt den dejlige Verden.

De plejede stundom at sige til hinanden:

„Hvis nu alle Børn paa Jorden døde, vilde da Blomsternes, Vandet og Himlen blive bedrøvede?“

Og de troede, at de vilde blive bedrøvede.

„For“, sagde de, „Knopperne er Blomsternes Børn, de smaa muntre Bakke, der kommer rislende fra Bakterne, er Vandets Børn, og de smaa blide Briller, der søger op i Himlen hele Natten, maa sikkert være Stjernernes Børn; og de vilde alle blive sorgfulde ved at se, at deres Legestammerater, Menestenes Børn, ikke mere var til.“

Der var en klar, skinnende Stjerne, der plejede at komme frem paa Himlen før de øvrige, nær ved Kirkespiret, over Gravene. Den var større og smukkere end alle de andre, synes de, og hver Aften ventede de paa den skaaende Haand i Haand ved Vinduet.

Den, der først fik Nje paa den, raabte:

„Jeg ser Stjernen!“

Og til raabte de det ud paa een Gang, for de vidste saa godt, naar og hvor den vilde komme.

Saaledes blev de omfider saa gode Venner med Stjernen, at de altid, før de gik i Seng, saa ud en Gang endnu for at byde den Godnat, og naar de vendte sig om for at falde i Søvn, plejede de at sige:

„Gud velsigne Stjernen!“

Men medens den lille Søster endnu var meget ung, aa, saa ung! tog hun til at falme og blev til sidst saa svag, at hun ikke mere kunde staa ved Vinduet om Aftenen.

Nu var Broderen ene om det, og naar han saa Stjernen, vendte han sig om og sagde til det taalmødige Ansigt i Sengen:

„Jeg ser Stjernen!“

Da gik der et Smil over det blede Ansigt, og en lille svag Stemme sagde:

„Gud velsigne min Broder og Stjernen!“

Og saaledes som den Tid snart, da Drengen var alene, da der ikke var noget Ansigt i Sengen, da der blandt de andre Grave paa Kirkegaarden var en lille Grav, som ikke før havde været der, og da Stjernen dannede lange Straaler ned imod ham, fordi han saa den gennem Taarer.

Disse Straaler var saa klare og smilende at danne en saa skinnende Vej fra Jorden til Himmelen, at naar

Drengen saa og sov i sin ensomme Seng, saa han i Drømme, at Englene førte en hel Flok Menestere op ad den fraalende Vej. Og Stjernen oabnede sig, saa at han saa en Ulykkelig for dem, deri er der Hjalp for os i vor Nød.

Alle disse ventende Engle saa med deres Straaleskjene paa Menestene, som blev tagne op til Stjernen.

Somme af dem kom ud fra de lange Rækker, faldt Menestene om Halsen, tlykede dem hjertelig, gik bort med dem gennem Ulykkelige og var saa lykkelige i deres Selvskab, at Drengen, som saa der i sin Seng, gråd af Glæde.

Men der var mange Engle, som ikke gik med dem, og blandt disse en, som han kendte. Det taalmødige Ansigt, som en Gang havde ligget paa Sengen, var forherliget og skinnende; men hans Hjerte kendte dog Søsteren blandt den store Stare.

Hans Søsters Engel søvede ved Indgangen til Stjernen og sagde til Søsteren, som havde bragt Menestene derop:

„Er min Broder kommen?“

Og han svarede: „Nej!“

Idet hun vendte sig bort med frejdigt Haab, udstrakte Drengen sine Arme og raabte:

„Na, Søster! her er jeg; tag mig!“

Saa vendte hun sig om og saa paa ham med sine Straaleskjene. Og det var Nat, og Stjernen skinnede ind i Værelset og dannede lange Straaler hen imod ham, fordi han saa den gennem Taarer.

Fra den Stund af saa Drengen paa Stjernen som et hjem, han stude til, naar hans Time maatte komme, og han tænkte, at han ej alene tilhørte Jorden, men ogsaa Stjernen, fordi hans Søsters Engel var gaaet forud.

Der blev født en lille Slut, som var Broder til Drengen, og medens han var saa lille, at han ikke endnu havde talt et Ord, udstrakte han sit Legeme paa Sengen og døde.

Da drømte Drengen atter om den aabnede Stjerne, om Englestaren, Jøllekængden og Englene, der stod i lange Rækker og saa paa Menesternes Ansigt med Straaleskjene.

Da sagde hans Søsters Engel atter til Søsteren:

„Er min Broder kommen?“

Og han svarede: „Nej, ikke den første, men den anden.“

Da Drengen nu saa sin Broders Engel i hendes Arme, raabte han:

„Na, Søster, her er jeg, tag mig!“

Og da vendte hun sig om, smilede til ham, og Stjernen skinnede.

Han velsede op til Yngling og var kittig med sine Væger.

Da som der en Dag en gammel Tjener og sagde til ham:

„Din Moder er ikke mere. Jeg bringer hendes ælskede Søn hendes Velsignelse.“

Atter saa han om Natten Stjernen og alle, alle de andre. Da sagde hans Søsters Engel til Søsteren:

„Er min Broder kommen?“

Og han svarede: „Nej, men din Moder!“

Da led der et stort Fryderaab over hele Stjernen, fordi Moderen var bleven genforenet med sine to Børn. Og Drengen udstrakte sine Arme og raabte:

„Na, Moder, Søster og Broder, her er jeg, tag mig!“

Og de svarede: „Jffe endnu!“

Og Stjernen skinnede og tindrede.

Han blev ældre, blev en Mand med graat Haar, og sad i sin Stol ved Kneledet, ihnet af Sorg og med taarevædet Ansigt, da Stjernen aabnede sig for ham en Gang endnu.

Da sagde hans Søsters Engel til Søsteren: „Er min Broder kommen?“

Og han svarede: „Nej, men hans unge Datter.“

Og Manden, som havde været Barn, saa sin nylig bortgaaene Datter som et himmelft Væsen blandt de tre andre, og han sagde:

„Min Datters Hoved er lænet mod min Søsters Varm, hendes Arm er laagt om min Moders Hals, ved hendes Fødder slaar min lille Broder fra de unge Dage, og jeg kan bare at være stilt fra hende. Gud være lovet!“

Og Stjernen skinnede.

Saaledes naaede den lille Dreng at blive en gammel Mand; hans første glatte Ansigt var rnsket og hans Rng højet.

En Nat, som han saa i sin Seng, og hans Børn stod trindt omkring

ham, raabte han, som han havde raabt for mange Aar siden

„Jeg ser Stjernen!“

De hvilede: „Han dør!“

Og han sagde: „Ja, jeg dør! Min Alderdom falder af mig som et Klædebon, og som et Barn slipper jeg op til Stjernen. Nu tæller jeg dig, tørre Gud Fader, at den har aabnet sig saa ofte for at modtage dem, der nu venter paa mig!“

Og Stjernen skinnede.

Og den skinnede paa hans Grav.

Et godt Ord.

„Du er en rar lille Rone, og jeg ved ikke, hvorledes jeg kunde være uden dig,“ sagde han, idet han om Morgenem gik til sit Arbejde.

Hun glemte Husarbejds Streb og Nøje og nynnede en Sang, medens hun gik og ordnede i Huset efter Frostofien; og da hun fejede Trappen, sang hun saa højt, at Rabofonen hørte det, og hun begyndte ogsaa at synges. Dette harte Slagterdrengen, som just gik forbi, og han begyndte ogsaa at synges. Saaledes spredtes der Tilfredshed fra Hjerte til Hjerte, bare fordi Manden havde talt et lille anerkendende Ord til sin Kustru.

Anerkendende Ord er som smaa Engle. Send dem ud.

Et venligt Ord kan gøre en lille Rift i Støven, der omhyller et Hjerte, og sende en Ulykkelige derind.

Et venligt Haandtryk kan fresse en Sjæl fra Fortvivlelse.

Et venligt Smil kan standse Taarer i Øjet.

De er smaa Engle. Send dem ud.

Derfor Tjenestepigen gør sit Arbejde vel, saa sig, at det er vel gjort. Derfor Barnet i Stolen gør sine Sager godt, saa vær ikke bange for at give det et anerkendende Ord. Det opmuntrer til forsøgt Anstrengelse.

Vent ikke til Mo'r er lagt i Graven, før du uddaler din Tak til hende, for hvad hun har været for dig.

Sig hende det nu, medens hun lever. Naar hun er borte, behøver hun ingen Opmuntring fra dig.

Hvorfor er det saa meget vanskelige at tale et anerkendende Ord til den levende end at tale vel om ham, naar han er død.

Anerkendende Ord slaar ikke; tværtimod, de er lig Røds Due; de vil vende tilbage ved Aftenstid og bringe med sig friske Nidblade.

„Ar. Ftbl.“

60 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS DESIGNS COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. HANDBOOK on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$1 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 65 F St., Washington, D. C.

Sweetest Stories Ever Told

OF THE BIBLE BEAUTIFUL

for boys and girls. The greatest Bible book for young people ever published! Beginning at the creation it takes the reader through the Bible in fifty-two chapters, one for each Sabbath of the year, while a series of questions following each Day Reading helps to recall and impress upon the mind the Bible truths learned. Written on an entirely new plan. A Book of pleasure and profit for young persons on Sabbath afternoons, as told by Aunt Prudence. Profusely illustrated with new magnificent lithographs in colors, full page half-tones, and many other beautiful engravings. 254 large pages.

Price, 75 Cts.

Danish Luth. Publ. House, BLAIR, NEBR.

NYT NYT NYT

Salmebog Nr. 60.

Ny Salmebog med alle Salmerne, indbeholdende det ny Tillæg, ialt 990 Nr., men uden Tekster. Er i passende Format, ikke tyk og klodset som de meste Tekster indbundne Salmebøger. Bogen er med fint Guldsmit, Kors, Harpe og Pital i Gold og en Guldlinie omkring Kan'en. Indbunden i stærkt, solidt og fint Læderbind med Smudsomslag og Federal. I den Salmebog har man den Fordel, at man har alle Salmerne og i et passende Bogformat. Prisen er \$1.00.

Danish Luth. Publ. House, Blair, Nebr.